

[Hans Hansen (Rørby).]

at henlede det ærede Medlem Hr. Hartvig Frischs Opmærksomhed paa. Man er efterhaanden kommet ind paa at give Tilskud til Produktionen, det er vel juridisk lovligt, men det er ikke moralsk berettiget, at Staten ikke stiller Borgerne lige for Loven. Jeg har hævdet, at hvis man vil give Tilskud, skal alle være lige for Loven, og der kan moralsk set med Rette kun gives Tilskud fra Staten personligt. Jeg har hævdet, at det er en finere Form for Fattighjælp, naar man laver Ordninger som dem, vi nylig har vedtaget, Smørordning, Sukkerordning og hele Toldlovgivningen med Beskyttelse. Jeg vil gerne spørge det ærede Medlem: Hvori ligger dette, at jeg er uden Forbindelse med Virkeligheden? (Latter). Ja, de Herrer derovre i den Side af Salen har vistnok en ond Samvittighed i Dag og prøver at dølge den, men det er en Ting for sig. Det, at man her for fuldt Alvor foreslaar, at Staten skal yde Tilskud til Produktionen, fordi man har mange Køer, megen Jord eller store Fabrik anlæg, viser, at det er de Herrer, som er uden Forbindelse med Virkeligheden, og det gør mig ondt, at det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch er paa samme Linie her ved et stort principielt Spørgsmaal. Her er Tale om, *hvorledes* Staten skal give Understøttelse, det skal den nu og da, naar Folk ikke kan klare sig, men den skal ikke uden min Protest yde Understøttelse til dem, der raader over meget. Hvis den vil yde Understøttelse, kan de Herrer Storbønder og Fabrikherrer gaa til Socialkontoret og faa deres personlige Tilskud, det mener jeg er god Logik, det er der Mening i; det er ogsaa den Maade, man har bygget Socialloven op paa, med personlige Tilskud, men alt det andet er, undskyld Udtrykket, uden Forbindelse med Virkeligheden.

Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch stillede et Par direkte Spørgsmaal til mig. Paa den ene Side er jeg glad ved at besvare Spørgsmaalene, men paa den anden Side er jeg ked af, at det ærede Medlem ikke ved bedre Besked, jeg havde troet, at han havde forstaaet mere af Grundskyldstanken. Det ærede Medlem spurgte mig, hvordan man vilde undgaa, at offentlige Foranstaltninger bevirkede en Forfalskning af Jordprisen. Jeg forstaaer Spørgsmaalet saadan, at det ærede Medlem mener: naar der anlægges en Vej, en Havn, en Jernbane eller andre Ting. Jeg ved meget godt, at man i Øjeblikket paaligner Afgifter i Anledning af offentlige Arbejder paa bestemte Ejendomme, og dér, indrømmer jeg, kan man

komme ud for en Forfalskning af Prisen paa den paagældende Ejendom. Men hvordan offentlige Anlæg i Almindelighed virker, har vi til Overflod Vidnesbyrd om. Jeg maa her maaske have Lov til at henvisse til et lille statistisk Værk, som findes i Københavns Kommunes Arkiv, udarbejdet og udgivet af afdøde Raadstuearkivar Dr. Villads Christensen, hvor han til Overflod dokumenterer, at alt, hvad man har gjort i København — det gjaldt Raadhustaaermet og Raadhuset og mange andre Ting og Foranstaltninger —, bevirkede en Grundværdistigning, der var større end Værdien af de offentlige Anlæg til enhver Tid. Altid har det vist sig, det gælder jo f. Eks. nye Baner, at de offentlige Anlæg, man har foretaget, har skabt en Grundværdi, der var mange Gange højere end den Sum, de offentlige Anlæg havde kostet det offentlige. Men man kan gaa den Vej — det er det, der ligger i det ærede Medlem Hr. Hartvig Frischs Spørgsmaal —, man har brugt forskellige Steder her i Landet, som ved Hanstholm og Hirtshals Havneovre ved Vestkysten. Dér har Staten eksproprieret Jord, og den har udarbejdet Byplaner og Byggeplaner, anlagt Gader og Veje paa Papiret og ansat Grundværdier, det vil sige Byggegrundspriser, men det er ansat uden Forbindelse med Virkeligheden, og ved at prøve paa at paaligne Grunden Omkostningerne til disse Foranstaltninger har man faaet en Forfalskning af Jordprisen. Det har bevirket, at de, der skulde bruge Jorden, har holdt sig tilbage, de vilde ikke betale den ansatte Værdi.

Man kan ikke faa mere for en Grund, end Folk vil give for den, og derfor har man set, at denne Foranstaltning har bevirket, at der er bygget en hel By Nord for Hanstholm, Nord for den Jord, som Staten har eksproprieret. Hanstholm Havn ligger nu med sine planlagte Gader og Veje paa Papiret, med Byggegrundsprisen og alt fastsat, men det levende Liv gaar udenom og har bygget en By Nord for, dér, hvor man kan faa Adgang til Jorden. Jordpriserne vil aldrig kunne fastsættes til andre Værdier end dem, Tilbud og Efterspørgsel til enhver Tid betinger, og Afgift paa en Vare og Afgift paa Jord har modsat Virkning. Hvis man paaligner en Vare, hvad enten det er Smør eller Sukker, en Afgift eller i al Almindelighed beskatter en Vare ved Toldlove eller ved Vareafgifter inden for Landets Grænser, saa betyder det, at Vareprisen naturligvis stiger med det Beløb, man har paalignet, det er saa lige-